TIESAS SPRIEDUMS (desmitā palāta)

2020. gada 24. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Valsts atbalsts – LESD 107. un 108. pants – Regula (ES) Nr. 651/2014 – Atsevišķu ar iekšējo tirgu saderīgu atbalsta kategoriju atbrīvojums – I pielikums – Mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) – Definīcija – Neatkarības kritērijs – 3. panta 1. punkts – Autonoms uzņēmums – 3. panta 4. punkts – Izslēgšana – Netieša 25 % kapitāla vai balsstiesību kontrole, ko veic publiskas struktūras – Jēdzieni "kontrole" un "publiskas struktūras"

Lietā C-516/19

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2019. gada 17. jūnijā un kas Tiesā reģistrēts 2019. gada 9. jūlijā, tiesvedībā

NMI Technologietransfer GmbH

pret

Euronorm GmbH.

TIESA (desmitā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*], piektās palātas priekšsēdētājs J. Regans [*E. Regan*] (referents) un tiesnesis K. Likurgs [*C. Lycourgos*],

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretāre: M. Krauzenbeka [*M. Krausenböck*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2020. gada 10. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *NMI Technologietransfer GmbH* vārdā – *A. Holle* un *C. Lindemann*, *Rechtsanwälte*,

– *EuroNorm GmbH* vārdā – *A. Fuchs*, kā arī *M. Netzel* un *G. Saremba*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *K. Blanck* un *V. Bottka*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Komisijas Regulas (EK) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot [LESD] 107. un 108. pantu (OV 2014, L 187, 1. lpp.), I pielikuma 3. panta 4. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp *NMI Technologietransfer GmbH* (turpmāk tekstā – "*NMI TT*") un *EuroNorm GmbH* par pēdējās minētās atteikumu piešķirt *NMI TT* subsīdiju pētniecības un attīstības projekta finansēšanai maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesību akti

Ieteikums 2003/361/EK

3 Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK (2003. gada 6. maijs) par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV 2003, L 124, 36. lpp.; turpmāk tekstā – "2003. gada ieteikums") 9. un 13. apsvērumā ir noteikts:

"9) Lai gūtu labāku izpratni par (MVU) patieso ekonomisko stāvokli un izslēgtu no šīs kategorijas uzņēmumu grupas, kuru ekonomiskā jauda var pārsniegt MVU ekonomisko jaudu, ir jānošķir dažāda veida uzņēmumi atkarībā no tā, vai šie uzņēmumi ir autonomi, vai tiem ir pārvaldīti uzņēmumi, kas nav saistīti ar kontrolējošo stāvokli (partneruzņēmumi), un vai tie ir saistīti ar citiem uzņēmumiem. Dalības pakāpe, kas norādīta [Komisijas] Ieteikumā 96/280/EK [(1996. gada 3. aprīlis) par mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (OV 1996, L 107, 4. lpp.)], ir 25 % dalības, kuru nesasniedzot uzņēmums tiek uzskatīts par autonomu.

[..]

13) Lai izvairītos no patvaļīgas dažādu dalībvalsts struktūru nošķiršanas un tiesiskās drošības interesēs, ir jāapstiprina, ka uzņēmums, kurā 25 % vai vairāk tā kapitāla vai balsstiesību kontrolē valsts struktūra vai pašvaldībai, nav MVU."

Regula Nr. 651/2014

4 Regulas Nr. 651/2014 30. un 40. apsvērums ir izteikti šādi:

"(30) Lai novērstu atšķirības, kas varētu radīt konkurences izkropļojumus, un lai atvieglotu dažādu Savienības un valstu iniciatīvu saskaņošanu attiecībā uz MVU, kā arī administratīvās skaidrības un juridiskās noteiktības labad šajā regulā izmantotās MVU definīcijas pamatā būtu jāizmanto definīcija, kas noteikta [2003. gada ieteikumā].

[..]

(40) MVU ir izšķiroša loma darbvietu radīšanā, un kopumā tie darbojas kā sociālās stabilitātes un ekonomikas attīstības faktors. Tomēr to attīstību var kavēt tirgus nepilnības, kas šiem MVU rada turpmāk minētās tipiskās problēmas. MVU bieži ir grūtības iegūt kapitālu vai aizdevumus, jo noteikti finanšu tirgi nevēlas uzņemties riskus, un šie uzņēmumi var piedāvāt tikai ierobežotu nodrošinājumu. To ierobežotie resursi var apgrūtināt piekļuvi informācijai, jo īpaši attiecībā uz

jaunām tehnoloģijām un potenciāliem tirgiem. Tāpēc, lai veicinātu MVU saimnieciskās darbības attīstību, ar šo regulu būtu jāparedz atbrīvojums noteiktu kategoriju atbalstam, ko piešķir MVU. [..]"

5 Šīs regulas 1. panta "Darbības joma" 1. punktā ir noteikts:

"Šo regulu piemēro šādām atbalsta kategorijām:

[..]

b) atbalsts MVU, kas sniegts kā ieguldījumu atbalsts, darbības atbalsts un atbalsts MVU piekļuvei finansējumam;

[..]."

6 Minētās regulas 2. pantā ir noteikts:

"Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

[..]

2. "mazie un vidējie uzņēmumi" jeb "MVU" ir uzņēmumi, kas atbilst I pielikumā noteiktajiem kritērijiem;

[..]."

7 Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma "MVU definīcija" 2. pants ir formulēts šādi:

"1. Mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu ("MVU") kategorijā ietilpst uzņēmumi, kam ir mazāk nekā 250 darbinieku un kuru gada apgrozījums nepārsniedz 50 miljonus [EUR] un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 43 miljonus [EUR].

2. MVU kategorijas mazu uzņēmumu definē kā uzņēmumu, kurā ir nodarbināti mazāk nekā 50 darbinieki un kura gada apgrozījums un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 10 miljonus [EUR].

3. MVU kategorijas mikrouzņēmumu definē kā uzņēmumu, kurā ir nodarbināti mazāk nekā 10 darbinieki un kura gada apgrozījums un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz 2 miljonus [EUR]."

8 Šī pielikuma 3. pants "Uzņēmumu tipi, ko ņem vērā, aprēķinot darbinieku skaitu un finanšu rādītājus," ir šāds:

"1. "Autonoms uzņēmums" ir jebkurš uzņēmums, kas nav klasificējams kā partneruzņēmums 2. punkta nozīmē vai kā saistīts uzņēmums 3. punkta nozīmē.

2. "Partneruzņēmumi" ir visi uzņēmumi, kas nav klasificējami kā saistīti uzņēmumi 3. punkta nozīmē un starp kuriem pastāv šādas attiecības: uzņēmums (augšupējs uzņēmums) viens pats vai kopā ar vienu vai vairākiem saistītiem uzņēmumiem 3. punkta nozīmē pārvalda 25 % vai vairāk kapitāla vai balsstiesību citā uzņēmumā (lejupējā uzņēmumā).

Tajā pašā laikā uzņēmumu var klasificēt kā autonomu, tātad kā uzņēmumu, kam nav partneruzņēmumu, pat ja ir sasniegta vai pārsniegta šī 25 % robežvērtība, ko nodrošina turpmāk norādītie ieguldītāji, ja vien šie ieguldītāji atsevišķi vai kopā 3. punkta nozīmē nav saistīti ar attiecīgo uzņēmumu:

[..]

b) akadēmiskās augstskolas vai bezpeļņas zinātniskās pētniecības centri;

[..].

d) autonomas pašvaldības, kuru gada budžets ir mazāks par 10 miljoniem [EUR] un iedzīvotāju skaits mazāks par 5 000.

3. "Saistīti uzņēmumi" ir uzņēmumi, kuru starpā pastāv kādas no šeit norādītajām attiecībām:

a) uzņēmumam ir akcionāru vai dalībnieku balsstiesību vairākums citā uzņēmumā;

b) uzņēmumam ir tiesības iecelt vai atlaist pārvaldes, vadības vai uzraudzības struktūras dalībnieku vairākumu citā uzņēmumā;

c) uzņēmumam ir tiesības īstenot noteicošu ietekmi pār citu uzņēmumu saskaņā ar līgumu, kas noslēgts ar šo uzņēmumu, vai saskaņā ar tā dibināšanas līguma klauzulu vai statūtiem;

d) uzņēmums, kas ir cita uzņēmuma akcionārs vai dalībnieks, vienpersoniski kontrolē akcionāru vai dalībnieku vairākuma balsstiesības minētajā uzņēmumā saskaņā ar vienošanos, kas panākta ar pārējiem uzņēmuma akcionāriem vai dalībniekiem.

Pieņemts uzskatīt, ka noteicoša ietekme nepastāv, ja 2. punkta otrajā daļā norādītie ieguldītāji tieši vai netieši neiesaistās attiecīgā uzņēmuma pārvaldīšanā, neskarot viņu kā akcionāru tiesības.

Uzņēmumi, kuriem kādas no pirmajā daļā aplūkotajām attiecībām pastāv ar viena vai vairāku citu uzņēmumu vai kāda no 2. punktā minētajiem ieguldītājiem starpniecību, arī ir uzskatāmi par saistītiem.

Uzņēmumi, kuriem kādas no šīm attiecībām pastāv ar fiziskas personas vai kopīgi darbojošos fizisku personu grupas starpniecību, arī ir uzskatāmi par saistītiem uzņēmumiem, ja tie pilnībā vai daļēji darbojas tajā pašā konkrētajā tirgū vai blakustirgos.

[..]

4. Izņemot 2. punkta otrajā daļā minētos gadījumus, uzņēmums nav uzskatāms par MVU, ja 25 % vai vairāk tā kapitāla vai balsstiesību kopā vai atsevišķi tieši vai netieši kontrolē viena vai vairākas publiskas struktūras.

[..]"

Direktīva 2006/111/EK

9 Komisijas Direktīvas 2006/111/EK (2016. gada 16. novembris) par dalībvalstu un publisku uzņēmumu finansiālo attiecību pārredzamību, kā arī par dažu uzņēmumu finanšu pārredzamību (OV 2006, L 318, 17. lpp.) 2. pantā ir noteikts:

"Šajā direktīvā:

a) "valsts iestādes" ir visas valsts iestādes, tostarp pati valsts un reģionālas, vietējas vai citāda teritoriāla dalījuma iestādes;

[..]."

Vācijas tiesības

Vadlīnijas "par MVU centrālo inovācijas programmu"

10 Saskaņā ar Federālās Ekonomikas un enerģētikas ministrijas *Richtlinie "Zentrales Innovationsprogramm Mittelstand"* (vadlīnijas "par MVU centrālo inovācijas programmu"), redakcijā, kas bija spēkā 2015. gada 15. aprīlī, 3.1.1. punkta a) apakšpunktu MVU, kas veic saimniecisko darbību Vācijā, ir tiesības uz pētniecības un attīstības projektiem.

11 Šo vadlīniju 3. piezīmē ir norādīts, ka, lai noteiktu, vai uzņēmums ir MVU, ir piemērojami Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma noteikumi.

NMI-Institut statūti

12 *NMI Naturwissenschaftliches und Medizinisches Institut an der Universität Tübingen* (turpmāk tekstā – "*NMI-Institut*") statūtu, redakcijā, ko 2015. gada 11. augustā apstiprināja *Regierungspräsidium Tübingen* (Tībingenes administratīvā apgabala prezidijs) (turpmāk tekstā – "*NMI-Institut* statūti"), 2. pantā ir noteikts:

"Fonda mērķis ir veicināt zinātni un pētniecību. Šis mērķis cita starpā tiks sasniegts:

– izmantojot pamatpētījumu rezultātus dabaszinātņu un medicīnas jomā un tos attīstot līdz līmenim, kas ļauj tos īstenot rūpnieciskā praksē;

– īstenojot pētniecības un attīstības projektus federālās valsts, federālo zemju un pētniecības iestāžu vārdā;

– plānojot, īstenojot un novērtējot pētniecības projektus ciešā sadarbībā starp valsts līgumslēdzējām iestādēm, citām pētniecības iestādēm un komercuzņēmumiem;

– nodrošinot iegūto zināšanu atbilstošu pieejamību speciālistiem, uzņēmumiem un citām iestādēm;

– organizējot zinātniskus pasākumus."

13 Šo statūtu 5. pantā ir paredzēts:

"Fonda vadības struktūras ir:

1. fonda padome,

2. valde."

14 Saskaņā ar minēto statūtu 6. pantu:

"1. Fonda padomes locekļi ir:

a) *Ministerium für Finanzen und Wirtschaft Baden-Württemberg* (Bādenes-Virtembergas federālās zemes Finanšu un ekonomikas ministrija) pārstāvis;

b) *Ministerium für Wissenschaft, Forschung und Kunst Baden-Württemberg* (Bādenes-Virtembergas federālās zemes Zinātnes, pētniecības un mākslas ministrija) pārstāvis;

c) Reitlingenes [*Reutlingen*] pilsētas mērs;

d) Tībingenes Universitātes rektors;

e) trīs Tībingenes Universitātes profesori;

f) *Hochschule Reutlingen* (Reitlingenes Augstākās izglītības institūts) priekšsēdētājs;

g) *Fraunhofer-Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V.* institūta pārstāvis;

h) seši uzņēmēji.

No e) līdz h) apakšpunktā minētos locekļus ieceļ Bādenes-Virtembergas federālās zemes Finanšu un ekonomikas ministrija, e) un f) apakšpunktā minētos locekļus – vienojoties ar Zinātnes, pētniecības un mākslas ministriju un pēc Tībingenes Universitātes vai Reitlingenes Augstākās izglītības institūta priekšlikuma; g) apakšpunktā minētais loceklis tiek iecelts, vienojoties ar *Fraunhofer-Gesellschaft zur Förderung der angewandten Forschung e.V.* Šī panta h) apakšpunktā minētos locekļus ieceļ, vienojoties ar fonda padomi, tostarp vienu – pēc Bādenes-Virtembergas federālās zemes Tirdzniecības un rūpniecības palātas priekšlikuma un vienu – pēc *Landesverband der baden-Württembergischen Industrie eV* (Bādenes-Virtembergas federālās zemes Rūpniecības federācija) priekšlikuma.

2. Finanšu un ekonomikas ministrija fonda padomē var iecelt divas personas, kas ir saistītas ar fonda darbu.

[..]

5. Darbība fonda padomē ir brīvprātīga un bezatlīdzības."

15 *NMI-Institut* statūtu 7. pants ir formulēts šādi:

"1. Fonda padome nosaka principus, kas reglamentē fonda darbu, veicot 2. pantā minētos uzdevumus, un uzrauga to ievērošanu.

2. Pēc apspriešanās fonda padome:

a) nosaka fonda ilgtermiņa plānu pētniecības, attīstības un paplašināšanas jomā;

b) nosaka finanšu plānu vidējā termiņā un ilgtermiņā, kā arī uzņēmējdarbības plānu un štata sarakstu;

c) ieceļ un atbrīvo no amata valdi;

d) apstiprina valdes pienākumu izpildi;

e) ieceļ revidentu;

f) apstiprina tiesiskus darījumus [..];

g) groza fonda statūtus un likvidē fondu."

[..]"

16 Šo statūtu 13. pantā ir paredzēts, ka:

"1. Statūtus var grozīt un fondu var likvidēt ar fonda padomes lēmumu. Tai vispirms ir jāuzklausa valde. Lēmumi ir jāpieņem ar divu trešdaļu valdes locekļu vairākumu.

2. Fonda brīvprātīgas vai piespiedu darbības izbeigšanas vai mērķa, kas sniedz tiesības uz nodokļu atvieglojumiem, zuduma gadījumā fonda aktīvi tiks nodoti Bādenes-Virtembergas federālajai zemei."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

17 *NMI Institut* ir sabiedriskā labuma fonds, kam ir tiesībspēja un rīcībspēja, kura juridiskā adrese ir Reitlingenē (Vācija) un kura mērķis ir zinātnes un pētniecības veicināšana.

18 *NMI TT* ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas ir reģistrēta tajā pašā adresē kā *NMI Institut*, tās kapitāls 90 % apmērā pieder *NMI Institut* un tās mērķis ir zinātības pielietošana, konsultāciju pakalpojumu sniegšana, kā arī pētījumu pasūtījumu izpilde inženierijas, zinātnes un medicīnas jomā. It īpaši *NMI TT*, kuras noteiktas pētniecības jomas sakrīt arī ar *NMI Institut* pētniecības jomām, mērķis ir, gūstot finansiālu labumu, īstenot praksē *NMI Institut* iegūtos pētniecības rezultātus.

19 *NMI-Institut* kapitāls galvenokārt pieder privātām sabiedrībām, bet Reitlingenes pilsētai pieder apmēram 6 % kapitāla. *NMI-Institut* fonda padomē (turpmāk tekstā – "fonda padome"), kuras lēmumi principā tiek pieņemti ar vienkāršu balsu vairākumu, ietilpst 17 locekļi, tostarp Bādenes-Virtembergas federālās zemes Finanšu un ekonomikas ministrijas pārstāvis, šīs federālās zemes Zinātnes, pētniecības un mākslas ministrijas pārstāvis, Reitlingenes pilsētas mērs, Tībingenes Universitātes rektors un trīs profesori, Reitlingenes augstākās izglītības institūta priekšsēdētājs un šīs pilsētas Tirdzniecības un rūpniecības palātas priekšsēdētājs.

20 2016. gada 26. jūlijā *EuroNorm*, projektu administrācijas sabiedrība, vadlīniju "par MVU centrālo inovācijas programmu", redakcijā, kas bija spēkā 2015. gada 15. aprīlī, izpratnē, kurai Vācijas Federatīvā Republika, ko pārstāv Federālā Ekonomikas un enerģētikas ministrija, ir atļāvusi veikt administratīvus uzdevumus subsīdiju jomā savā vārdā un saskaņā ar publisko tiesību noteikumiem, *NMI TT* iesniedza pieteikumu par subsīdiju piešķiršanu, lai laikposmā no 2016. gada 1. septembra līdz 2018. gada 31. augustam, pamatojoties uz minētajām vadlīnijām, īstenotu pētniecības un attīstības projektu.

21 Ar 2017. gada 28. februāra lēmumu *EuroNorm* noraidīja šo pieteikumu, pamatojoties uz to, ka *NMI TT* nevar klasificēt kā MVU Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma izpratnē, jo saskaņā ar šī pielikuma 3. panta 4. punktu šāda klasifikācija nav pieļaujama, ja 25 % vai vairāk no attiecīgā uzņēmuma kapitāla vai balsstiesībām tieši vai netieši kontrolē viena vai vairākas publiskas struktūras individuāli vai kopā. Protams, kā uzskata *EuroNorm*, nav iespējama tieša *NMI TT* publisko struktūru īstenota kontrole, jo 90 % tās kapitāla pieder civiltiesību fondam, šajā gadījumā *NMI-Institut*. Tomēr varētu tikt prezumēts, ka publiskas struktūras īsteno netiešu kontroli, jo lielākā daļa valdes locekļu ir kādas federālās zemes, pilsētas, universitātes un valsts augstākās izglītības iestādes pārstāvji, kā arī tirdzniecības un rūpniecības palātas pārstāvji, kam arī ir publisko tiesību subjekta statuss saskaņā ar Vācijas tiesībām.

Turklāt, tā kā *NMI-Institut* un *NMI TT* ir saistīti uzņēmumi minētā pielikuma 3. panta 3. punkta a) apakšpunkta izpratnē, šī paša pielikuma 3. panta 2. punkta otrās daļas a)–d) apakšpunktā paredzētais atkāpes noteikums neesot piemērojams.

22 *NMI TT* par šo lēmumu iesniedza sūdzību, kuras pamatojumam tā apgalvoja, ka *EuroNorm* esot nepareizi novērtējusi ietekmi, kādu publiskās struktūras īsteno pār *NMI-Institut* un tātad pašu *NMI TT*. Atšķirībā no apvienības vai sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kuras darbību nosaka tās biedru vai dalībnieku vairākuma pieņemtie lēmumi, civiltiesisku fondu darbība esot pamatota tikai ar tā dibinātāju gribu. Tādējādi fonda padome nevarot ietekmēt nedz *NMI-Institut*, nedz *NMI TT* lēmumus. Fonda padomi drīzāk varot uzskatīt par specializētu konsultatīvu veidojumu. Turklāt fonda padomes locekļi darbojoties brīvprātīgi un bez atlīdzības un tās sanāksmes notiek tikai vienu reizi gadā.

23 Ar 2017. gada 12. jūnija lēmumu *EuroNorm* šo sūdzību noraidīja, precizējot, ka fonda padome virza *NMI-Institut* darbību atbilstoši tai statūtos paredzētajiem uzdevumiem. Turklāt, tā kā *NMI TT* darbības joma ietilpst arī *NMI-Institut* darbības jomā, esot prezumējama pietiekama publisko struktūru ietekme uz šo sabiedrību.

24 *NMI TT* par šo lēmumu cēla prasību *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa, Vācija), kurā tā uzsver plašās pilnvaras, kas parasti ir fondu valdēm. Tā šajā gadījumā *NMI-Institut* ietvaros fonda padome nevarot dot nekādas norādes valdei, tostarp par to, kā *NMI-Institut* būtu jāīsteno tiesības, kas izriet no tās dalības *NMI-TT* kapitālā. *EuroNorm* savukārt uzsver, ka, ņemot vērā *NMI-Institut* statūtos paredzētās pilnvaras, fonda padome, kuras biedru vairākums pārstāv publiskas struktūras, īsteno noteicošu ietekmi pār *NMI-Institut* un tādējādi arī pār *NMI TT*.

25 Iesniedzējtiesa uzskata, ka strīda risinājums ir atkarīgs no tā, vai *EuroNorm* ir pamatoti uzskatījusi, ka *NMI TT*, piemērojot Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punktu, nevar tikt klasificēta kā MVU šī pielikuma izpratnē, un līdz ar to tā ir pamatoti noraidījusi tās iesniegto subsīdiju pieteikumu, jo *EuroNorm* turklāt uzskatīja, ka pamatlietā aplūkotais pētniecības un attīstības projekts pats par sevi ir atbilstīgs prasītā finansējuma saņemšanai. Līdz ar to šī tiesa jautā, vai pamatlietas apstākļos ir jāpieņem, ka pastāv netieša kontrole, ko attiecībā uz *NMI TT* ar *NMI-Institut* starpniecību īsteno publiskas struktūras.

26 Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Berlin* (Berlīnes Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas veic saimniecisku darbību, saskaņā ar Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punktu jau tādēļ vien nav uzskatāma par [MVU], ka 90 % tās pamatkapitāla pieder civiltiesiskam fondam [..], kura padomē, kam nav pārvaldes funkciju, no 17 locekļiem divi ir ministriju pārstāvji, viens – pilsētas mērs, viens – universitātes rektors, trīs – šīs universitātes profesori, viens – citas augstskolas prezidents un viens – rūpniecības un tirdzniecības palātas izpilddirektors?

2) Vai valsts universitātes un augstskolas, kā arī Vācijas rūpniecības un tirdzniecības palāta ir publiskas struktūras Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē?

3) Vai personas, kas sabiedriskā kārtā darbojas fonda padomē jau tādēļ vien ir publiskas struktūras Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē, ka to pamatdarba vieta ir publiskā struktūrā?

4) Vai priekšnosacījums publiskas struktūras kontroles esamībai Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē ir, ka publisko struktūru vadības institūcijas padomes locekļiem, kas darbojas sabiedriskā kārtā, pamatojoties uz tiesiskajām attiecībām, var dot balsošanas norādījumus padomē?

5) Vai priekšnosacījums tam, ka publiskas struktūras netieši kontrolē balsstiesības, ir pārliecība, ka publiskas struktūras izdara spiedienu uz padomes locekļiem, lai tie balsstiesības realizētu publiskām struktūrām vēlamā veidā?

6) Vai publiskas struktūras netieši kontrolē balsstiesības jau tādā gadījumā, ja pastāv iespēja, ka padomes locekļi, kas darbojas sabiedriskā kārtā, darbojoties padomē, ņem vērā savas publiskās izcelsmes organizācijas intereses?

7) Vai nosacījums "kopā kontrolē" Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē piepildās tad, ja ir konstatējams, ka publiskajām struktūrām ir kopīgas vēlmes attiecībā uz balsstiesībām?

8) Vai nosacījumam "kopā kontrolē" Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē būtiski ir tas, kā [*NMI-Institut*] faktiski piemēro statūtus vai tas, kā varētu tikt interpretēts statūtu formulējums?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

27 Ar astoņiem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, kā tas it īpaši izriet no pirmā jautājuma formulējuma, vai Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kas izslēdz to, ka uzņēmumu var uzskatīt par MVU, ja uzņēmuma, kuram pieder lielākā daļa tā kapitāla, struktūrvienībā, lai gan tā pilnvaras neaptver tā ikdienas vadību, pārsvarā ietilpst publisko struktūru pārstāvji minētās normas izpratnē, kā rezultātā tie šī iemesla dēļ kopīgi īsteno netiešu kontroli pār pirmo minēto uzņēmumu.

28 Šajā nolūkā šī tiesa, pirmkārt, vēlas noskaidrot, kā tas izriet no tās otrā un trešā jautājuma, vai jēdziena "publiska struktūra" mērķis ir ietvert tādas struktūras kā universitātes un augstākās izglītības iestādes, kā arī tirdzniecības un rūpniecības palātu, un šajā ziņā nav nozīmes tam, ka šo organizāciju ieceltās personas attiecīgajā uzņēmumā darbojas brīvprātīgi un bez atlīdzības.

29 Otrkārt, ar ceturto līdz astoto jautājumu minētā tiesa būtībā jautā, vai, lai pastāvētu kontrole Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē, pietiek ar to, ka publiskajām struktūrām kopīgi – kaut vai netieši – pieder vismaz 25 % attiecīgā uzņēmuma kapitāla vai balsstiesību tajā saskaņā ar tā uzņēmuma statūtu noteikumiem, kurš šo uzņēmumu tieši kontrolē, bez nepieciešamības turklāt pārbaudīt, vai šīs publiskās struktūras var ietekmēt un koordinēt to, kā to pārstāvji faktiski īsteno savas balsstiesības un vai tie patiešām ņem vērā šo struktūru intereses.

30 No Tiesas rīcībā esošās informācijas izriet, ka šie jautājumi ir uzdoti saistībā ar subsīdiju pieteikumu, ko iesniedzis uzņēmums *NMI TT*, kas ir *spin-off* civiltiesību fondam *NMI-Institut*, kuram pieder 90 % šī uzņēmuma kapitāla, kā arī 88,8 % balsstiesību tajā un kura fonda padomē tostarp ietilpst divi federālās zemes ministriju pārstāvji, pilsētas mērs, universitātes rektors un trīs profesori, kā arī šīs pilsētas augstākās izglītības institūta priekšsēdētājs un tirdzniecības un rūpniecības palātas priekšsēdētājs, kuri kopā veido fonda padomes vairākumu.

31 Lai izvērtētu minētos jautājumus, ir jāatgādina, kā tas it īpaši izriet no Regulas Nr. 651/2014, kuras mērķis ir atzīt noteiktas valsts atbalsta kategorijas par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot LESD 107. un 108. pantu, 40. apsvēruma, ka Komisija izmanto labvēlīgu pieeju attiecībā uz valsts atbalstu MVU, ņemot vērā tirgus nepilnības, kuru dēļ šiem uzņēmumiem jāsaskaras ar virkni grūtību, kas ierobežo tiem sociāli un ekonomiski vēlamo attīstību.

32 Saskaņā ar Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 2. un 3. pantu uzņēmumu var kvalificēt kā MVU šīs regulas izpratnē, ja tas atbilst trim kritērijiem, proti, kritērijam par nodarbināto personu skaitu, finanšu kritērijam attiecībā uz gada apgrozījumu vai kopējo gada bilanci, kā arī neatkarības kritērijam (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2004. gada 29. aprīlis, Itālija/Komisija, C-91/01, EU:C:2004:244, 47. punkts).

33 Attiecībā uz pēdējo minēto kritēriju, kurš vienīgais ir aplūkots pamatlietā, Tiesa ir nospriedusi, ka tā mērķis ir nodrošināt, lai MVU paredzētie pasākumi patiešām sniegtu priekšrocības uzņēmumiem, kuru izmērs rada tiem grūtības, bet ne tiem, kuri pieder lielai grupai un kuriem tādējādi ir pieejami līdzekļi un atbalsts, kas nav pieejams viņu konkurentiem – līdzīga izmēra uzņēmumiem (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2004. gada 29. aprīlis, Itālija/Komisija, C-91/01, EU:C:2004:244, 50. punkts).

34 Kā izriet no 2003. gada ieteikuma, uz kuru, kā norādīts Regulas Nr. 651/2014 30. apsvērumā, ir balstīts šīs regulas I pielikumā definētais "MVU" jēdziens, 9. apsvēruma, šī kritērija mērķis ir labāk izprast MVU patieso ekonomisko stāvokli un izslēgt MVU kategorijas uzņēmumu grupas, kuru ekonomiskā jauda var pārsniegt MVU ekonomisko jaudu, lai MVU kategorijai no dažādiem regulējumiem un pasākumiem izrietošās priekšrocības sniegtu tikai tiem uzņēmumiem, kuriem tās ir patiešām ir vajadzīgas (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2014. gada 27. februāris, *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, 31. punkts).

35 Šajā aspektā saskaņā ar Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 1. punktu par "autonomu uzņēmumu" ir uzskatāms jebkurš uzņēmums, kas nav klasificējams kā "partneruzņēmums" šī panta 2. punkta izpratnē vai kā "saistīts uzņēmums" minētā panta 3. punkta izpratnē.

36 Saskaņā ar šī pielikuma 3. panta 3. punkta a) apakšpunktu divi uzņēmumi tiek saukti par "saistītiem" tostarp tad, ja vienam no tiem ir otra uzņēmuma akcionāru balsstiesību vairākums, savukārt saskaņā ar minētā pielikuma 3. panta 2. punkta pirmo daļu divi uzņēmumi tiek saukti par "partneruzņēmumiem", ja tie nav klasificējami kā "saistīti uzņēmumi", bet vienam no tiem vienam pašam vai kopā ar vienu vai vairākiem saistītiem uzņēmumiem pieder vismaz 25 % otra uzņēmuma kapitāla vai balsstiesību, neskarot šī paša pielikuma 3. panta 2. punkta otrās daļas a)–d) apakšpunktā uzskaitītos izņēmumus.

37 Pēdējā minētajā tiesību normā ir paredzēts, ka uzņēmums ir klasificējams kā "autonoms uzņēmums" Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 1. punkta izpratnē, pat ja vismaz 25 % no tā kapitāla vai balsstiesībām pieder tādām noteiktām ieguldītāju kategorijām, kādas šī pielikuma 3. panta 2. punkta otrās daļas b) un d) apakšpunkta izpratnē ir universitātes un atsevišķas autonomas pašvaldības, ja vien šie ieguldītāji nav individuāli vai kopīgi saistīti ar minēto uzņēmumu šī pielikuma 3. punkta 3. punkta izpratnē.

38 Šādā kontekstā šī pielikuma 3. panta 4. punktā tomēr ir paredzēts vispārīgs noteikums par izslēgšanu no MVU kategorijas, atbilstoši kuram uzņēmumu nevar uzskatīt par MVU, "ja 25 % vai vairāk tā kapitāla vai balsstiesību kopā vai atsevišķi tieši vai netieši kontrolē viena vai vairākas publiskas struktūras", izņemot gadījumus, kad tās, kā precizēts šajā pašā tiesību normā, ietilpst 3. panta 2. punkta otrajā daļā uzskaitītajās ieguldītāju kategorijās.

39 No visiem šiem noteikumiem izriet, ka uzņēmumu neklasificē par MVU Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma izpratnē, ja vismaz 25 % no tā kapitāla vai balsstiesībām individuāli vai kopā kontrolē viena vai vairākas publiskas struktūras, izņemot gadījumus, kad pēdējās minētās ir ieguldītāji, kas nav saistīti ar šo uzņēmumu šī pielikuma 3. panta 3. punkta izpratnē un kas ir minēti šī pielikuma 3. panta 2. punkta otrās daļas a)–d) apakšpunktā.

40 Šajā gadījumā, kā izriet no atbildēm uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem tiesas sēdē, nav strīda par to, ka *NMI TT*, kuru ar pamatlietā aplūkoto lēmumu tika atteikts klasificēt kā MVU, ir ar *NMI-Institut* saistīts uzņēmums Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 3. punkta a) apakšpunkta izpratnē, jo

pēdējai minētajai pieder *NMI TT* balsstiesību vairākums. Līdz ar to *NMI TT* neietilpst šī pielikuma 3. panta 2. punkta otrajā daļā paredzētā izņēmuma piemērošanas jomā attiecībā uz noteiktām ieguldītāju kategorijām.

41 Šādos apstākļos ir jāpārbauda tikai tas, vai saskaņā ar Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punktā paredzēto vispārējo izslēgšanas noteikumu tāds uzņēmums kā *NMI TT* var tikt izslēgts no MVU kvalifikācijas šī pielikuma izpratnē tikai tādēļ, ka to netieši kontrolē publiskas struktūras, kas ir pārstāvētas uzņēmumā, ar kuru tas ir saistīts un kas to tieši kontrolē.

42 Šajā ziņā tomēr ir jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 267. pantu Tiesa nevar piemērot Savienības tiesību noteikumus konkrētam gadījumam, bet tā var tikai pieņemt nolēmumu par Līguma un Savienības iestāžu pieņemto tiesību aktu interpretāciju. Tiesas kompetencē nav konstatēt faktus, kuri ir strīda pamatā, un izdarīt no tiem secinājumus lēmumam, kas ir jāpieņem iesniedzējtiesai, nedz arī interpretēt attiecīgos valsts leģislatīvos vai reglamentējošos aktus (spriedums, 2020. gada 14. maijs, *Bouygues travaux publics* u.c., C-17/19, EU:C:2020:379, 51. un 52. punkts).

43 Uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ņemot vērā šos ievada apsvērumus.

Par jēdzienu "publiska struktūra" Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē

44 Lai noteiktu, vai jēdziens "publiska struktūra" Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē ir paredzēts, lai ietvertu tādus subjektus kā universitātes, augstākās izglītības iestādes un tirdzniecības un rūpniecības palātu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru gan no Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas prasībām, gan no vienlīdzības principa izriet, ka tādas Savienības tiesību normas teksts, kurā nav nevienas tiešas norādes uz dalībvalstu tiesībām, lai noteiktu tās jēgu un tvērumu, parasti visā Eiropas Savienībā ir jāinterpretē autonomi un vienveidīgi, ņemot vērā ne vien šīs tiesību normas formulējumu, bet arī tās kontekstu un tiesiskā regulējuma, kurā tā ietilpst, mērķi (spriedums, 2020. gada 5. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Jūrnieku nodarbināšana Roterdamas ostā), C-341/18, EU:C:2020:76, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 No tā izriet – ja valsts tiesībās nav atsauces uz Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punktu, šajā tiesību normā ietvertais jēdziens "publiska struktūra" ir jāuzskata par autonomu Savienības tiesību jēdzienu, kura nozīmei un tvērumam visās dalībvalstīs jābūt vienādam. Līdz ar to Tiesai ir jāsniedz vienveidīga šī jēdziena interpretācija Savienības tiesību sistēmā.

46 Pirmkārt, attiecībā uz Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta formulējumu ir jānorāda, ka, tā kā ne šajā tiesību normā, ne kādā citā šīs regulas tiesību normā, it īpaši tās 2. pantā, nav ietverta jēdziena "publiska struktūra" definīcija, šī jēdziena nozīme un tvērums ir jānosaka atbilstoši tā parastajai nozīmei ikdienas valodā (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 5. februāris, *Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid* (Jūrnieku nodarbināšana Roterdamas ostā), C-341/18, EU:C:2020:76, 42. punkts un tajā minētā judikatūra).

47 Taču atbilstoši ierastajai nozīmei jēdziens "publiska struktūra" ir jāsaprot tādējādi, ka tas attiecas uz valsti, teritoriālajām iestādēm, kā arī uz organizācijām, kas ir izveidotas, lai apmierinātu vispārējas vajadzības, kurām ir juridiskas personas statuss un kuras vai nu galvenokārt finansē valsts, vai arī tās tieši vai netieši kontrolē valsts, vietējās pašvaldības vai citas publiskās struktūras.

48 No tā izriet, ka Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkts ir paredzēts, lai tajā iekļautu visas struktūras un iestādes, kas ir publisko tiesību subjekti.

49 Otrkārt, runājot par kontekstu, kādā iekļaujas minētā tiesību norma, no 2003. gada ieteikuma 13. apsvēruma, uz kuru, kā tas ir norādīts šī sprieduma 34. punktā, ir balstīta jēdziena "MVU" definīcija Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma izpratnē, izriet, ka šajā pašā tiesību normā paredzētais izņēmums tiesiskās drošības interesēs ietver dažādas dalībvalsts publiskās struktūras, lai izvairītos no patvaļīgas to nošķiršanas.

50 Šajā ziņā ir jānorāda, tāpat kā to dara Komisija, ka Direktīvas 2006/111, kuras mērķis ir noteikt dalībvalstīm virkni pienākumu, lai nodrošinātu šo valstu un valsts uzņēmumu finansiālo attiecību pārskatāmību, 2. panta a) punktā jēdziens "valsts iestādes" ir definēts kā tāds, kas ietver ne tikai valsti, bet arī reģionālas, vietējas vai citāda teritoriāla dalījuma iestādes.

51 Treškārt, attiecībā uz Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta mērķi ir jāatgādina, kā tas ir norādīts šī sprieduma 33. un 34. punktā, ka neatkarības kritērija mērķis ir ļaut izmantot labvēlīgus, MVU paredzētus pasākumus izmantot uzņēmumiem, kuriem nav pieejami resursi, kas tiem ļautu pārvarēt ar to izmēru saistītus šķēršļus. Dažādie līdzekļi, it īpaši ekonomiskie un finanšu līdzekļi, kurus var mobilizēt struktūras un iestādes, kas ir publisko tiesību subjekti, neatkarīgi no to rakstura vai organizācijas veida, var ļaut uzņēmumam pārvarēt šādus šķēršļus.

52 No tā izriet, ka šajā tiesību normā minētais jēdziens "publiska struktūra" ir jāsaprot tādējādi, ka tas ietver visas struktūras vai iestādes, kas ir publisko tiesību subjekti, tostarp teritoriālās vai vietējās iestādes, kas ir izveidotas vispārējo interešu nolūkiem, kurām ir juridiskas personas statuss un kuras galvenokārt finansē vai kontrolē valsts, reģionālās vai vietējās iestādes vai citi publisko tiesību subjekti.

53 Tādējādi šajā gadījumā iesniedzējtiesai saskaņā ar šī sprieduma 42. punktā atgādināto judikatūru, ņemot vērā piemērojamās valsts tiesību normas, uz kurām atsaucas *EuroNorm* un Komisija, bet kuru interpretācija neietilpst Tiesas kompetencē, ir jānosaka, vai Tībingenes Universitāte, Reitlingenes Augstākās izglītības institūts, kā arī šīs pilsētas Tirdzniecības un rūpniecības palāta atbilst šiem kritērijiem.

54 Tiesas sēdē *NMI TT* šajā ziņā apgalvoja, ka no "Lietotāja rokasgrāmatas par MVU definīcijas piemērošanu", ko Komisija publicēja 2015. gadā, it īpaši no šī dokumenta 19. lappuses izriet, ka, pēc šīs iestādes domām, universitātes, lai kāds arī būtu statuss, ko tām piešķir valsts tiesības, nevar tikt uzskatītas par "publiskām struktūrām" [valsts institūcijām], uz kurām attiecas Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punktā paredzētais vispārējais izslēgšanas noteikums.

55 Tomēr vispirms ir jānorāda, ka šīs rokasgrāmatas 2. lappusē tikpat skaidri ir precizēts, ka "tai nav juridiska spēka, un tā nekādā ziņā nav saistoša Komisijai [..], [jo] vienīgais autentiskais pamats nosacījumu noteikšanai kvalifikācijai par MVU ir [2003. gada ieteikums]". Tādēļ vēl jo vairāk šāda nesaistoša rokasgrāmata nav saistoša arī Tiesai.

56 Katrā ziņā ir jākonstatē, ka minētās rokasgrāmatas 19. lappusē Komisija, pretēji tam, ko apgalvo *NMI TT*, noteikti nenorāda, ka uz universitātēm nekādā gadījumā nevarētu attiekties Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punktā paredzētais vispārējais izslēgšanas noteikums, bet gan ir vienīgi atgādinājusi, kā izriet no šī sprieduma 38.–41. punkta, ka universitātēm, ja uz tām attiecas jēdziens "publiska struktūra" šīs normas izpratnē, šis noteikums nav piemērojams, ciktāl tās šī pielikuma 3. panta 3. punkta izpratnē nav saistītas ar attiecīgo uzņēmumu, kas ir nosacījums, kurš, kā *NMI TT* pati atzina tiesas sēdē un kā minēts šī sprieduma 40. punktā, šajā gadījumā nav izpildīts.

57 Gadījumā, ja iesniedzējtiesa nonāktu pie secinājuma, ka viena vai vairākas šī sprieduma 53. punktā minētās vienības ir publiskas struktūras minētā pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē, tad, atbildot uz iesniedzējtiesas šajā ziņā vaicāto, vēl ir jāprecizē, ka, piemērojot šo tiesību normu, nav nozīmes tam, ka personas, kas ieceltas pēc šo publisko tiesību subjektu priekšlikuma, šajā uzņēmumā darbojas brīvprātīgi un bez atlīdzības, jo tās tur ir izvirzītas un ieceltas tieši kā šo subjektu pārstāvji, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.

58 Līdz ar to Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā ietvertais jēdziens "publiska struktūra" ir paredzēts, lai ietvertu tādus subjektus kā universitātes un augstākās izglītības iestādes, kā arī tirdzniecības un rūpniecības palātu, ja šie subjekti ir izveidoti vispārējo interešu nolūkiem, tiem ir juridiskas personas statuss un tos vai nu galvenokārt finansē vai arī tieši vai netieši kontrolē valsts, teritoriālās iestādes vai citi publisko tiesību subjekti. Piemērojot minēto tiesību normu, nav nozīmes tam, ka personas, kas ieceltas pēc šo publisko struktūru ierosinājuma, attiecīgajā uzņēmumā darbojas brīvprātīgi un bez atlīdzības, jo tās ir tikušas izvirzītas un ieceltas kā šo subjektu pārstāvji.

Par kontroles esamību Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta izpratnē

59 Saskaņā ar šī sprieduma 44. punktā atgādināto judikatūru ir jāņem vērā Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta formulējums, kā arī konteksts, kādā tas iekļaujas, un tiesiskā regulējuma, kura daļa tas ir, mērķi, lai noteiktu, vai kontroles šīs normas izpratnē pastāvēšanai ir nepieciešams tikai, lai publiskajām struktūrām kopīgi, kaut vai netieši, attiecīgajā uzņēmumā pieder vismaz 25 % kapitāldaļu vai balsstiesību atbilstoši uzņēmuma, kura tiešā kontrolē tas atrodas, statūtiem, vai papildus ir jāpārbauda arī tas, vai šīs struktūras var ietekmēt un koordinēt to, kā to pārstāvji faktiski īsteno savas balsstiesības un vai tie patiešām ņem vērā minēto struktūru intereses.

60 Pirmkārt, attiecībā uz Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta formulējumu ir jākonstatē, ka šajā tiesību normā atbilstoši 2003. gada ieteikuma 13. apsvērumam, uz kuru, kā norādīts šī sprieduma 34. un 49. punktā, ir balstīts šis pielikums, ir norādīts tikai uz publisko struktūru līdzdalību attiecīgā uzņēmuma kapitālā vai balsstiesībās, turklāt neminot šo struktūru vai to pārstāvju faktisko rīcību.

61 Otrkārt, attiecībā uz minētās tiesību normas kontekstu ir jānorāda, ka Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. pantā, lai noteiktu, vai uzņēmums ir saistīts ar citu uzņēmumu, ir skaidri paredzēta nepieciešamība pārbaudīt, vai konkrēti pirmais uzņēmums faktiski īsteno noteicošu ietekmi pār otro uzņēmumu.

62 It īpaši šī 3. panta 3. punkta otrajā daļā ir ietverts pieņēmums, ka noteicoša ietekme nepastāv, ja 2. punkta otrajā daļā norādītie ieguldītāji tieši vai netieši neiesaistās attiecīgā uzņēmuma pārvaldīšanā, "neskarot viņu kā akcionāru tiesības".

63 Savukārt, kā izriet no minētā 3. panta 3. punkta ceturtās daļas, minētajā 3. pantā ir paredzēts, ka uzņēmumus var uzskatīt par saistītiem, ja sakarā ar tādas fiziskas personas vai fizisku personu grupas lomu, kuras rīkojas saskaņoti, lai ietekmētu attiecīgo uzņēmumu komerclēmumus, tie veido vienu ekonomisku vienību pat tad, ja šiem uzņēmumiem formāli nav kādas no šī panta 3. punkta pirmajā daļā minētajām attiecībām (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 27. februāris, *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, 34., 35. un 39. punkts, kā arī rīkojumu, 2017. gada 11. maijs, *Bericap*, C-53/17, nav publicēts, EU:C:2017:370, 17. punkts).

64 Savukārt ir jākonstatē, ka šī paša 3. panta 4. punktā nav analoģisku noteikumu attiecībā uz publiskām struktūrām, kuras individuāli vai kopā kontrolē vismaz 25 % no cita uzņēmuma kapitāla vai balsstiesībām.

65 Jēdziena "MVU" definīcija Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma izpratnē, ciktāl tās rezultātā uzņēmumiem, uz kuriem attiecas šis jēdziens, visbiežāk tiek piešķirtas priekšrocības atbilstoši noteikumiem, kuros ir paredzēti izņēmumi no vispārējiem noteikumiem, ir jāinterpretē šauri (šajā ziņā skat. spriedumu, 2014. gada 27. februāris, *HaTeFo*, C-110/13, EU:C:2014:114, 32. punkts).

66 Treškārt, attiecībā uz Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punktā izvirzīto mērķi ir jānorāda, ka šīs tiesību normas mērķis atbilstoši neatkarības kritērijam, uz kuru tostarp ir balstīts "MVU" jēdziens šī pielikuma izpratnē, ir nodrošināt, kā tas izriet no šī sprieduma 32.–39. punkta, lai attiecīgajam uzņēmumam būtu spēja patstāvīgi pieņemt ar saimniecisko darbību saistītus lēmumus.

67 Situācija, kurai ir raksturīgi, ka starp dažādiem uzņēmumiem pastāv strukturālas saiknes kapitāldaļu un balsstiesību ziņā, izslēdz, ka šos uzņēmumus var uzskatīt par savstarpēji ekonomiski neatkarīgiem uzņēmumiem, ja tās rezultātā uzņēmums neatkarīgi no tā faktiskās rīcības var īstenot noteicošu ietekmi uz cita uzņēmuma lēmumu pieņemšanu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2009. gada 2. aprīlis, *Glückauf Brauerei*, C-83/08, EU:C:2009:228, 32.–34. punkts).

68 Turklāt ir jānorāda, ka gan Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkta, kā tas it īpaši izriet no šīs regulas 30. apsvēruma un 2003. gada ieteikuma 13. apsvēruma, gan pašas minētās regulas, kurā ir paredzēts ar iekšējo tirgu saderīgs atbalsta kategoriju atbrīvojums, mērķis ir palielināt administratīvo skaidrību un tiesisko drošību, nodrošinot efektīvu un vienkāršotu konkurences noteikumu uzraudzību valsts atbalsta jomā (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Bayerische Motoren Werke* un *Freistaat Sachsen*/Komisija, C-654/17 P, EU:C:2019:634, 141. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

69 Tikai tas, ka, lai noteiktu, vai uzņēmumam ir tiesības uz labvēlīgākiem noteikumiem, ko piemēro MVU, tiek ņemts vērā tas, cik lielā apmērā publiskās struktūras piedalās šī uzņēmuma kapitālā vai balsstiesībās, un turklāt nav jāizvērtē šo struktūru vai to pārstāvju konkrēta rīcība, acīmredzami atvieglo kompetentajām iestādēm piemērot vispārējo izslēgšanas noteikumu, kas paredzēts Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punktā.

70 Tādējādi gan no šīs tiesību normas formulējuma, gan no tās konteksta un šīs normas, kā arī tiesiskā regulējuma, kurā tā ietilpst, mērķa izriet, ka kontroles esamība minētās tiesību normas izpratnē ir secināma tikai no tā, cik lielā apmērā publiskajām struktūrām pieder attiecīgā uzņēmuma kapitāls vai balsstiesības.

71 Līdz ar to, lai pastāvētu šāda kontrole, pietiek ar to, ka šādām publiskām struktūrām kopīgi, kaut vai netieši, pieder vismaz 25 % no attiecīgā uzņēmuma kapitāla vai balsstiesībām saskaņā ar tā uzņēmuma statūtiem, kurš šo uzņēmumu tieši kontrolē, turklāt nav nepieciešams pārbaudīt, vai šīs struktūras var ietekmēt un koordinēt to pārstāvju iespēju faktiski īstenot savas balsstiesības, un vai šie pārstāvji faktiski ņem vērā minēto struktūru intereses.

72 Šajā gadījumā, lai gan ir skaidrs, ka *NMI-Institut* pieder 88,8 % balsstiesību *NMI TT*, no iesniedzējtiesas lēmuma izriet, ka *NMI-Institut* statūtos nav reglamentēts jautājums par šo tiesību īstenošanu.

73 Tomēr šķiet, ka saskaņā ar šo statūtu 2., 7. un 13. pantu fonda padome, kuras visi locekļi – kā secināms no tiesas sēdē Tiesā notikušajām debatēm un kā to skaidri norādīja *NMI TT* pati – pašlaik ir šīs sabiedrības valdes locekļi, ir pilnvarota, pirmkārt, noteikt principus, kas reglamentē *NMI-Institut* darbību, tostarp attiecībā uz pētniecības un rezultātu izmantošanu un pētniecības un attīstības projektu īstenošanu, un, otrkārt, tai ir virkne konsultatīvu un lēmumu pieņemšanas pilnvaru satura un finansiālās plānošanas jomās, kā arī attiecībā uz valdes iecelšanu, atcelšanu un pienākumu izpildes apstiprināšanu, turklāt fonda padomei ir tiesības grozīt *NMI-Institut* statūtus un to likvidēt.

74 Šādos apstākļos šķiet, ka, saskaņā ar šī sprieduma 42. punktā atgādināto judikatūru neskarot iesniedzējtiesai veicamās pārbaudes, *NMI-Institut* statūtos ietvertie noteikumi ar publisko struktūru pārstāvju darbības fondu padomē starpniecību netiešā veidā piešķir tām vairāk nekā 25 % balsstiesību *NMI TT*.

75 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regulas Nr. 651/2014 I pielikuma 3. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kas izslēdz to, ka uzņēmumu var uzskatīt par MVU, ja uzņēmuma,

kuram pieder lielākā daļa tā kapitāla, struktūrvienībā, lai gan tā pilnvarās neietilpst pirmā minētā uzņēmuma ikdienas vadība, pārsvarā ietilpst publisko struktūru pārstāvji minētās normas izpratnē, kā rezultātā šī iemesla dēļ pēdējie minētie kopīgi īsteno netiešu kontroli šīs normas izpratnē pār pirmo minēto uzņēmumu, ņemot vērā, ka:

– pirmkārt, minētajā tiesību normā ietvertais jēdziens "publiska struktūra" ir paredzēts, lai ietvertu tādus subjektus kā universitātes un augstākās izglītības iestādes, kā arī tirdzniecības un rūpniecības palātu, jo šie subjekti ir izveidoti tieši vispārēju interešu nolūkiem, tiem ir juridiskas personas statuss un tos vai nu galvenokārt finansē, vai arī tieši vai netieši kontrolē valsts, teritoriālās iestādes vai citi publisko tiesību subjekti, un nav nozīmes tam, ka personas, kas ieceltas pēc šo publisko struktūru ierosinājuma, attiecīgajā uzņēmumā darbojas brīvprātīgi un bez atlīdzības, jo tās ir tikušas izvirzītas un ieceltas kā šo subjektu pārstāvji, un

– otrkārt, lai pastāvētu šāda kontrole, pietiek ar to, ka šādām publiskām struktūrām kopīgi, kaut vai netieši, pieder vismaz 25 % no attiecīgā uzņēmuma kapitāla vai balsstiesībām saskaņā ar tā uzņēmuma statūtiem, kurš šo uzņēmumu tieši kontrolē, turklāt nav nepieciešams pārbaudīt, vai šīs struktūras var ietekmēt un koordinēt to pārstāvju iespēju faktiski īstenot savas balsstiesības, un vai šie pārstāvji faktiski ņem vērā minēto struktūru intereses.

Par tiesāšanās izdevumiem

76 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (desmitā palāta) nospriež:

Komisijas Regulas (EK) Nr. 651/2014 (2014. gada 17. jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot [LESD] 107. un 108. pantu, I pielikuma 3. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tam nav pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, kas izslēdz to, ka uzņēmumu var uzskatīt par MVU, ja uzņēmuma, kuram pieder lielākā daļa tā kapitāla, struktūrvienībā, lai gan tā pilnvarās neietilpst pirmā minētā uzņēmuma ikdienas vadība, pārsvarā ietilpst publisko struktūru pārstāvji minētās normas izpratnē, kā rezultātā šī iemesla dēļ pēdējie minētie kopīgi īsteno netiešu kontroli šīs normas izpratnē pār pirmo minēto uzņēmumu, ņemot vērā, ka:

– **pirmkārt, minētajā tiesību normā ietvertais jēdziens "publiska struktūra" ir paredzēts, lai ietvertu tādus subjektus kā universitātes un augstākās izglītības iestādes, kā arī tirdzniecības un rūpniecības palātu, ja šie subjekti ir izveidoti vispārējo interešu nolūkiem, tiem ir juridiskas personas statuss un tos vai nu galvenokārt finansē, vai arī tieši vai netieši kontrolē valsts, teritoriālās iestādes vai citi publisko tiesību subjekti, un nav nozīmes tam, ka personas, kas ieceltas pēc šo publisko struktūru ierosinājuma, attiecīgajā uzņēmumā darbojas brīvprātīgi un bez atlīdzības, jo tās ir tikušas izvirzītas un ieceltas kā šo subjektu pārstāvji, un**

– **otrkārt, lai pastāvētu šāda kontrole, pietiek ar to, ka šādām publiskām struktūrām kopīgi, kaut vai netieši, pieder vismaz 25 % no attiecīgā uzņēmuma kapitāla vai balsstiesībām saskaņā ar tā uzņēmuma statūtiem, kurš šo uzņēmumu tieši kontrolē, turklāt nav nepieciešams pārbaudīt, vai šīs struktūras var ietekmēt un koordinēt to pārstāvju iespēju faktiski īstenot savas balsstiesības, un vai šie pārstāvji faktiski ņem vērā minēto struktūru intereses.**

[Paraksti]